

INFORMATIEBLAD

2025/2

De Innovatie ID Innovation als BUtgb-instrument
om innovatie in de bouw te stimuleren en ondersteunen

Versie van 26 februari 2025

INHOUDSTABEL

1	INLEIDING.....	3
2	WAAROM IS INNOVEREN IN DE BOUWSECTOR COMPLEX?	4
3	RISICO'S EN AANSPRAKELIJKHEID M.B.T. DE TOEPASSING VAN (INNOVATIEVE) BOUWPRODUCTEN EN -SYSTEMEN.....	4
4	EVALUEREN VAN INNOVATIEVE PRODUCTEN EN SYSTEMEN.....	5
5	DEFINITIE EN DOELSTELLING VAN DE INNOVATIE ID INNOVATION.....	6
6	IN EEN INNOVATIE ID INNOVATION BEHANDELDE ONDERWERPEN.....	7
7	GELDIGHEID VAN DE INNOVATIE ID INNOVATION	8
8	INHOUD VAN DE INNOVATIE ID INNOVATION	8
9	AANVRAGEN VAN EEN INNOVATIE ID INNOVATION	9
10	RECHTEN EN PLICHTEN	10
10.1	RECHTEN EN PLICHTEN VAN DE AANVRAGER / HOUDER.....	10
10.2	RECHTEN VAN DE GEBRUIKER.....	10
11	VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE GOEDKEURINGSOPERATOR	10
12	KENNIS EN BEKWAAMHEID OM INNOVATIES TE BEHANDELEN.....	11
13	KOSTEN	11
14	GEHEIMHOUDING EN INTELLECTUELE EIGENDOMSRECHTEN	11
	ANNEX I DEFINITIE VAN INNOVATIE IN HET KADER VAN DE BUTGB.....	12
	ANNEX II INNOVATIETYPES	14

1 Inleiding

De BUTgb heeft als historische taak de technische gebruiksgeschiktheid van producten en systemen te beoordelen, vooral die met een zeker technisch risico, innovatief karakter of unieke eigenschappen. Dit omvat producten met niet-genormaliseerde kenmerken, nieuwe processen of uitrusting, en systemen met complexe componenten die compatibel moeten zijn. Daarnaast beoordeelt de vereniging producten die volgens specifieke voorschriften moeten worden verwerkt en homologeert het bepaalde producten of systemen volgens typebestekken of andere voorschriften. De BUTgb streeft ernaar de betrouwbaarheid te normaliseren en de functionaliteit en levensduur van deze producten en systemen te waarborgen.

De BUTgb wil meer nadruk leggen op innovaties, gezien de vele uitdagingen waarmee de samenleving en de bouwsector worden geconfronteerd, waaronder het streven naar een circulaire economie, de massificatie van de energetische renovatie, de gevolgen van klimaatverandering en de digitalisatie. Innovatieve producten en systemen, vaak geïnstalleerd met ongebruikelijke technieken, zijn essentieel om deze uitdagingen aan te gaan. Hoewel de BUTgb is opgericht om dergelijke uitdagingen aan te pakken, zijn de huidige instrumenten en processen niet altijd afgestemd op de innovatiesnelheid in de sector. Door meer innovaties te behandelen, zal de BUTgb haar producten, diensten en middelen moeten aanpassen en nieuwe partnerschappen aangaan, waardoor ze een aantrekkelijkere partner wordt voor de bouwsector.

Een volwaardige technische goedkeuring, ATG, bevestigt de gebruiksgeschiktheid van bouwproducten, rekening houdende met de beoogde toepassing ervan. De ATG beschrijft de producten en het systeem waarin het wordt gebruikt, omvat de eigenschappen en prestaties van het product en het systeem en de wijze waarop het product verwerkt, geïnstalleerd, gemonteerd of uitgevoerd, onderhouden en hersteld, en desgevallend ontmanteld, dient te worden. Aan de technische goedkeuring is steeds productcertificatie verbonden, waardoor de gebruiker ervan mag uitgaan dat het op de bouwplaats geleverde overeenstemt met het in de technische goedkeuringstekst beschreven product.

Om tot een dergelijke technische goedkeuring te komen moet een goedkeuringsproces dat enige tijd in beslag neemt, doorlopen worden. Tijdens een dergelijk proces worden niet alleen proeven en berekeningen uitgevoerd, maar wordt ook nagegaan of de fabrikant in staat is voortdurend producten met dezelfde kwaliteit te vervaardigen, maar tevens of hij beschikt over een systeem waardoor de kwaliteit voortdurend gecontroleerd wordt.

De doorlooptijd is o.a. functie van de complexiteit van het product of systeem, de beschikbaarheid van laboratoria en de samenwerking met de aanvrager. Dit betekent dat het bekomen van een goedkeuring al snel 9 à 15 maanden in beslag kan nemen, hoewel het voorkomt dat goedkeuringsprocessen minder, maar ook meer tijd in beslag neemt.

Voor fabrikanten die snel een innovatie wensen te vermarkten stemt een dergelijke doorlooptijd niet steeds overeen met hun wensen. De time-to-market is belangrijk voor innovatieve fabrikanten in de bouwsector, omdat als eerste op de markt komen met nieuwe producten een aanzienlijk concurrentievoordeel kan opleveren. Deze focus op time-to-market wordt steeds belangrijker, omdat de bouwsector steeds meer onder druk staat om te innoveren en de efficiëntie te verbeteren. Het vermogen om snel nieuwe producten en oplossingen op de markt te brengen, kan een belangrijke onderscheidende factor zijn in een zeer competitieve en snel evoluerende sector.

Hoewel de BUTgb al over het instrument "Innovatie ID Innovation" beschikte, wordt dit instrument – na uitvoerig overleg met de belanghebbenden nu geactualiseerd. Dit infoblad geeft duiding bij de "Innovatie ID Innovation".

In een notendop, de "Innovatie ID Innovation":

- is een document dat bedoeld is om de bouwsector te stimuleren om innovaties toe te passen en richt zich met name op de early adopters;
- behandelt minder risicovolle producten en toepassingen;
- wordt afgeleverd na ongeveer 6 maanden na de aanvraag;
- is een eerste stap in een proces dat aanleiding geeft tot een volwaardige technische goedkeuring, ATG.

2 Waarom is innoveren in de bouwsector complex

De bouwsector staat voor diverse uitdagingen bij het in de handel brengen en toepassen van innovaties. Deze uitdagingen omvatten onder andere de noodzaak tot intensief onderzoek en ontwikkeling van producten, aanpassingen aan productielijnen en processen, en het inspelen op onbekende behoeften van de sector en de omgeving waarin de innovaties worden toegepast. Daarnaast is een doelgerichte promotie door fabrikanten essentieel, evenals het voorschrijven van de innovatieve producten, processen en technieken.

Het informeren en opleiden van gebruikers zoals architecten, aannemers en installateurs is nodig om vertrouwen in de prestaties en de duurzaamheid van de innovaties te waarborgen. Het overtuigen van alle betrokken partners bij bouwwerken, zoals investeerders, bouwheren, voorschrijvers, architecten en aannemers, vormt eveneens een belangrijke uitdaging.

Innoveren in de bouwsector is complexer dan in andere sectoren. Het opnemen van innovaties in bestekteksten is vaak lastig, en actoren in de bouwsector mijden risico's. Het integreren van innovatieve producten en technologieën in bestaande processen vereist zorgvuldige planning en opleiding van medewerkers om er efficiënt mee te kunnen werken. Innovaties kunnen nieuwe, onbekende risico's met zich meebrengen, en er moet worden gegarandeerd dat de functionaliteiten, eigenschappen en prestaties van de innovaties duurzaam zijn. Bovendien worden fabrikanten geconfronteerd met de uitdaging om early adopters te vinden die bereid zijn de innovaties te omarmen in een conservatieve en risicomijdende markt. Andere uitdagingen zijn onder meer de hoge kosten van innovatie en de tijd die nodig is om innovaties aan proeven te onderwerpen en ze te (laten) goedkeuren en certificeren.

De weg naar een succesvolle lancering van innovaties in een risicomijdende markt loopt via de *early adopters*. Dit zijn dan ook de partijen waarvoor de Innovatie ID Innovation in de eerste plaats bestemd is. Door de borging van die eigenschappen, prestaties en functionaliteiten die de toegevoegde waarde van de producten en systemen aantonen t.o.v. de gebruikers, dient zich een (tijdelijk) concurrentieel voordeel aan.

3 Risico's en aansprakelijkheid m.b.t. de toepassing van (innovatieve) bouwproducten en -systemen

Inzake productaansprakelijkheid moet de producent zelf de verantwoordelijkheid opnemen en daarvoor interne kwaliteitsborgingssystemen ontwikkelen.

In het kader van de aansprakelijkheid voor de bouwdelen, gebouwen en bouwwerken, zowel in de private als de publieke sector, hebben de voorschrijvers en bouwactoren (bouwheren, architecten, aannemers, studiebureaus, ...) nood aan vertrouwen in de duurzame gebruiksgeschiktheid en de bestendige eigenschappen en prestaties van bouwproducten en -systemen.

De nood aan zekerheid is des te prominenter naarmate een hoger risico bij de toepassing van het bouwproduct- of systeem aanwezig is. Dit risico kan als volgt worden geduid:

- potentieel beduidende schade als gevolg van gebreken of tekortkomingen aan het product, de gevoeligheid van het product voor prestatievariëaties tijdens de productie en de gevoeligheid voor fouten tijdens de productie;
- potentieel beduidende schade als gevolg van een gebrek aan de duurzame functionaliteit(en), prestatie(s) en/of eigenschap(pen) na uitvoering, verwerking, installatie of assemblage in de bouwwerken;
- potentieel niet recht te zetten schade als gevolg van een gebrek aan bereikbaarheid en/of vervangbaarheid en/of herstelbaarheid na uitvoering, verwerking, installatie of assemblage in de bouwwerken, en/of;
- potentiële veiligheids-, omgevings- of gezondheidsrisico's ten aanzien van de werknemers van de bouw en/of de gebruikers van de bouwwerken en/of de omwonenden.

4 Evalueren van innovatieve producten en systemen

In België bestaat geen regelgeving die beperkingen oplegt om innovaties toe te passen in gebouwen en bouwwerken. Het zijn met name de architecten, ontwerpers en aannemers die verantwoordelijkheid dragen voor de selectie en toepassing van geschikte bouwproducten en -systemen.

Ingevolge de technologische evolutie, de drang naar vernieuwing en vooruitgang en de nood aan verduurzaming is er in de bouwsector nood aan een snellere beoordeling van nieuwe producten, systemen en bouwwijzen, met bijzondere aandacht voor betrouwbare eigenschappen en prestaties. De normale risicobeheersing in functie van de levensduur en gebruiksduur dient te worden verduidelijkt en aangepast.

Teneinde de geschiktheid en de conformiteit met de voorschriften in het kader van bouwwerken te borgen kan gewerkt worden met type- en partijkeuringen. Echter, voorschrijvers en de bouwactoren zijn in het kader van het beheer van projecten meestal niet in de mogelijkheid om de gebruiksgeschiktheid en de kwaliteit van bouwproducten en -systemen tijdig en voldoende uitvoerig te bepalen door beproeving. Bovendien zijn deze procedures doorgaans te duur.

Daarom wordt vaak beroep gedaan op publiek beschikbare productcertificaten (BENOR, COPRO, ...) of gebruiksgeschiktheidsverklaringen met certificatie (ATG). Deze zijn gebaseerd op een normale risicobeheersing en tot stand komen via een normalisatie- of collectief beoordelingsproces, waardoor ze een geschikt en onderbouwd en door de Belgische actoren in de bouw gedragen zekerheidsniveau bieden.

Om certificatie mogelijk te maken, moeten producenten steeds beschikken over een operationeel intern kwaliteitsborgingssysteem, zodat de markt erop kan vertrouwen dat alle producten dezelfde kwaliteit hebben. Deze systemen voor productcertificatie en technische goedkeuring leiden tot certificaten en attesten die door de hele markt worden gebruikt. De basis voor deze beoordelingssystemen bestaat uit wetenschappelijke kennis, normen, ervaring, resultaten van eerdere proeven en gericht eigen onderzoek. Het bewijsmateriaal moet de volledige scope van de attestering of certificatie dekken.

In feite zijn de uitdagingen op vlak van risicobeheersing niet echt anders dan voorheen, maar de nood om sneller te werken zet de beoordelingssystemen onder druk. Het risico bestaat hierdoor dat er barrières tot vernieuwing ontstaan in een sector die net heel sterk op innovatie en transitie moet inzetten.

Hieronder worden trajecten voorgesteld die innoverende bedrijven kunnen bewandelen, zodat ze technische dossiers kunnen samenstellen op basis waarvan goedkeurings- en certificatie-initiatieven genomen kunnen worden.

Naast het BUtgb-traject bestaan er andere mogelijkheden om in België te komen tot een validatie van de geschiktheid voor gebruik, bv:

- **Bouwplaatscontroles:** Wanneer de specificiteit groot is, kan attestering georganiseerd worden in functie van de specifieke werfrisico's. In dat geval kan men de beoordeling beperken tot de werfsituatie en ad hoc proeven en keuringen verrichten. De bekomen resultaten kunnen gebruikt worden voor een definitieve publieke attestering. Dit veronderstelt dat de bij ATG, BENOR en/of COPRO betrokken partijen akkoord zijn met de aanpak voor desbetreffende bouwplaats. Per bouwplaats zal men evenwel geen attesten publiceren. Deze blijven eigendom van de bij het project betrokken partijen. De toegang tot de bredere markt wordt dan vertraagd door het uitblijven van een publiek beschikbaar attest.
- **Pilootbouwplaatsen:** Deze mogelijkheid is vooral voor de publieke sector zinvol. Het doel van deze progressieve attesteringsvorm is dat geleidelijk kennis opgebouwd wordt tot het voorwerp kan ondergebracht worden in een conventioneel beoordelingssysteem op gestandaardiseerde basis, nl. een Technisch Voorschrift (PTV) of een BUtgb-goedkeuringsleidraad).

- **Vooronderzoek:** Vanuit de BUIgb wordt verwacht dat aanvragers beschikken over een product waarvan de beoogde toepassing gekend is én over een technisch dossier waarin de eigenschappen en prestaties van het product en het systeem waarin het product toegepast zal worden goed beschreven zijn. Op basis daarvan wordt een goedkeuringsleidraad – desgevallend aangepast aan het onderwerp van de aanvraag – toegepast of wordt een specifiek evaluatieplan opgelegd. Wanneer de aanvrager zich echter in een vroeg stadium van ontwikkeling van een innovatie bevindt, beschikt hij doorgaans niet over bovenstaande informatie of is deze onvolledig. Dit kan aanleiding geven tot moeilijkheden om de ontvankelijkheid van de aanvraag goed te keuren en zorgt vaak voor moeilijkheden tijdens de evaluatie wanneer blijkt dat het product en/of de toepassing aangepast worden en/of dat het evaluatieplan ontoereikend bevonden wordt. Hoewel een dergelijke aanpak niet onmogelijk is, blijkt uit ervaring dat de kosten die ermee gepaard gaan vaak groter zijn dan ingeschat en de doorlooptijd niet overeenstemt met de behoeften van de aanvrager. Het is dan vaak beter dat de aanvrager alsnog onderzoek te laten uitvoeren om aan bovenstaande tekortkomingen tegemoet te komen, voordat de aanvraag door de BUIgb behandeld wordt.
- **Innovatieloket:** Vanuit de collectieve onderzoekscentra worden momenteel innovatieloketten ontwikkeld waar innovatieve bedrijven geïnformeerd en begeleid worden. De mogelijkheid om uiteindelijk tot technische goedkeuringen te komen en/of een vorm van certificatie maakt deel uit van dergelijke dienstverlening.

Deze alternatieven vertrekken doorgaans vanuit een concretere vraagstelling. Er wordt ingespeeld op de eerste praktische toepassingen in de praktijk, vaak in nauwe samenwerking met de voorschrijver(s), ontwerper(s), aannemer(s) en bouwhe(e)r(en), waardoor men sneller kan werken. De resultaten van dergelijke alternatieven is doorgaans beperkt in reikwijdte (beperkt gamma producten en/of toepassingen waarin het product toegepast wordt en/of een beperkt aantal specifieke bouwplaatsen).

De BUIgb heeft als missie steeds een algemeen geldende gebruiksgeschiktheid te bevestigen, tzt. zonder verbonden te zijn aan één of enkele bouwplaatsen, die gepaard gaat met productcertificatie, en aanleiding geeft tot een systematisch vertrouwen.

De bedoeling is deze alternatieven (bouwplaatscontroles, pilootbouwplaatsen, vooronderzoeken en innovatieloket) beter op elkaar af te stemmen en met het traject dat de BUIgb vooropstelt d.m.v. de Innovatie ID Innovation.

Bij dergelijke alternatieve trajecten is het belangrijk dat een goedkeuringsoperator of certificatie-instantie betrokken wordt zodat deze vooraf de nodige informatie kan verstrekken. Overleg moet ervoor zorgen dat de evaluatiemethoden in de mate van het mogelijk gebaseerd zijn op (ontwerp) normatieve documenten en rekening houden met de beoogde toepassing(en). Voorafgaand overleg vergt tijd en middelen, maar vermijdt dat onderzoeksresultaten naderhand onbruikbaar blijken.

5 Definitie en doelstelling van de Innovatie ID Innovation

De Innovatie ID Innovation is een instrument dat potentiële gebruikers (investeerders, early adopters onder de architecten, aannemers en bouwheren) wenst te overtuigen van de technologische geschiktheid van de innovaties, zonder dat alle 'claims' (eigenschappen en prestaties) geverifieerd werden, maar desondanks de innovatie technologisch geschikt bevonden werd.

De Innovatie ID Innovation is een tekst die qua lay-out en inhoud anders is dan de andere instrumenten van de BUIgb. De Innovatie ID Innovation zal op een afzonderlijk deel van de website getoond worden en in de tekst zal duidelijk aangegeven worden wat de aard van het document is, zodat de sector het onderscheid tussen een volwaardige ATG, een Beperkte technische goedkeuring en een Innovatie ID Innovation zal kunnen maken.

6 In een Innovatie ID Innovation behandelde onderwerpen

Het uitgangspunt is steeds dat de aanvrager een volwaardige technische goedkeuring, ATG, beoogt, maar dat de BUtgb en haar goedkeuringsoperator(en) op korte termijn nog niet in staat zijn een volledige evaluatie uit te voeren en een gunstige beoordeling uit te spreken.

In de meeste gevallen zal een Innovatie ID Innovation betrekking hebben op een innovatief product of een product dat deel uitmaakt van een innovatief systeem. Het is echter ook mogelijk dat het een gekend product of systeem betreft dat op een innovatieve wijze uitgevoerd, geïnstalleerd, geassembleerd of verwerkt wordt of waarbij tijdens de uitvoering, installatie, assemblage of verwerking gebruik gemaakt wordt van innovatieve uitrusting¹.

Tijdens een goedkeuringsonderzoek n.a.v. een ATG-aanvraag wordt, rekening houdende met het systeem waarin het product verwerkt wordt en de beoogde toepassing(en), geëvalueerd of het product, uitrusting of wijze van uitvoering, installatie, montage of verwerking voor alle door de aanvrager beoogde toepassingen gebruiksgeschikt is. De aanvrager wordt geacht te beschikken over een intern systeem om de voortdurende conformiteit van de productie of de processen met de afgeleverde goedkeuringstekst en de certificatieovereenkomst te borgen. Het product en/of het proces wordt onderworpen aan een certificatie overeenkomstig systeem 5 volgens NBN EN ISO/IEC 17067 door een certificatie-operator die werkt overeenkomstig NBN EN ISO/IEC 17065.

Kortom, op het ogenblik dat een Innovatie ID Innovation aangevraagd wordt, verkeert desbetreffende aanvrager doorgaans (nog) niet in de mogelijkheid te beantwoorden aan alle gestelde eisen die de goedkeuringsoperatoren toelaten een volwaardige technische goedkeuring af te leveren:

- De nodige evaluatie voor alle pertinente eigenschappen en prestaties werd (nog) niet uitgevoerd;
- De aanvrager beschikt (nog) niet over een intern systeem om de voortdurende conformiteit van de productie en/of de processen met (alle) gestelde eisen te borgen;
- De productie en/of processen wordt (nog) niet onderworpen aan productcertificatie.

Om de doorlooptermijn en de kosten te beperken wordt het onderzoek in principe beperkt tot de voornaamste claims van de aanvrager m.b.t. het innovatieve karakter van het onderwerp van de aanvraag. Niettemin kan de goedkeuringsoperator oordelen dat ook andere kenmerken beoordeeld moeten worden voordat een Innovatie ID Innovation afgeleverd kan worden².

Bij het afleveren van de Innovatie ID Innovation wordt verwezen naar de documentatie (zie verder) van de houder van de Innovatie ID Innovation voor eigenschappen en prestaties die niet geverifieerd werden. Hiervoor neemt de goedkeuringsoperator en/of de BUtgb geen verantwoordelijkheid.

Bij het afleveren van de Innovatie ID Innovation wordt verwezen naar tenminste één referentie waar het prototype in reële en voor de uiteindelijke toepassing relevante omstandigheden wordt toegepast. Tijdens de levensduur van de Innovatie ID Innovation wordt het aantal referenties zo mogelijk aangevuld.

¹ Voorbeelden van onderwerpen waarop de BUtgb zich wenst te richten (niet exhaustief): Industrialisatie / prefabricatie / modulariteit, additieve productie, m.n. op de bouwplaats, producten vervaardigd uit hernieuwbare materialen, aanpasbare systemen, geconnecteerde producten en hernieuwbare energiebronnen.

² Voorbeeld: Van een branddeur die op innovatieve wijze gesloten wordt in geval van brand zal hoe-dan-ook de brandweerstand bepaald moeten worden in overeenstemming met de evaluatiemethode die voor vergelijkbare branddeuren voor de goedkeuringsoperator gebruikelijk is.

7 Geldigheid van de Innovatie ID Innovation

Een Innovatie ID Innovation is 1 jaar geldig, maar de geldigheidstermijn kan verlengd worden, indien:

- Het afleveren van een Beperkte technische goedkeuring of volwaardige technische goedkeuring, ATG, op afzienbare tijd waarschijnlijk lijkt;
- De aanvrager de vereiste ondersteuning blijft leveren om het dossier onverwijld af te handelen;
- De aanvrager zich houdt aan de gestelde praktische en financiële voorwaarden ter behoud van de Innovatie ID Innovation; en
- Aanvragers gaan de verbintenis aan tijdens de geldigheidstermijn van de Innovatie ID Innovation verder te werken aan het bekomen van een Beperkte technische goedkeuring en vervolgens, of meteen, een volwaardige technische goedkeuring, ATG.

Een Beperkte technische goedkeuring kan afgeleverd worden wanneer de evaluatie van de innovatie volledig is voor een, desgevallend beperkt, toepassingsgebied. Een Beperkte technische goedkeuring kan eventueel ook afgeleverd worden wanneer de goedkeuringsoperator overtuigd is dat de evaluatie positief is, maar de nodige verslagen nog niet beschikbaar zijn. Een Beperkte technische goedkeuring gaat dan ook doorgaans gepaard met door de goedkeuringsoperator opgelegde voorwaarden.

Een volwaardige technische goedkeuring, ATG, kan afgeleverd worden wanneer de evaluatie van de innovatie volledig is voor het door de aanvrager beoogde toepassingsgebied en certificatie van toepassing is.

Van zodra vastgesteld wordt dat de houder zich niet houdt aan de geldende en in de Innovatie ID Innovation opgenomen voorwaarden en/of de door de houder vooropgestelde claims in realiteit niet (meer) gerealiseerd worden, wordt de Innovatie ID Innovation ingetrokken. De houder kan beroep aantekenen, maar dit beroep werkt niet opschortend m.b.t. de intrekking.

8 Inhoud van de Innovatie ID Innovation

Een Innovatie ID Innovation tekst omvat ten minste de volgende elementen:

- Verplicht te vermelden gegevens van de BUtgb en desbetreffende goedkeuringsoperator(en);
- IIDI-aanwijzer en -merk;
- Geldigheidstermijn van de Innovatie ID Innovation;
- Identificatie van de houder van de Innovatie ID Innovation;
- Reden waarom door desbetreffende goedkeuringsoperator gekozen werd voor de Innovatie ID Innovation als instrument
- Rechten en plichten van de houder;
- Nut voor de gebruiker;
- Identificatie van het onderwerp van de Innovatie ID Innovation;
- Illustratie van het onderwerp van de Innovatie ID Innovation;
- Beoogde toepassing(en);
- Claim van de houder van de Innovatie ID Innovation;
- Vermelding van referenties waar de innovatie reeds toegepast werd. Deze informatie kan desgevallend aangevuld worden tijdens de geldigheidstermijn van de Innovatie ID Innovation;
- Documentatie van de houder die technische informatie omvat die niet door de Innovatie ID Innovation afgedekt wordt, of verwijzing ernaar;
- Voorwaarden onder dewelke de Innovatie ID Innovation werd afgeleverd;
- Handtekening van de verantwoordelijken van de BUtgb en desbetreffende goedkeuringsoperator(en);
- Niet-exhaustieve lijst van eigenschappen, kenmerken en functionaliteiten die niet aan evaluatie onderworpen werden in het kader van de Innovatie ID Innovation.

Er kan verwezen worden naar door de aanvrager ter beschikking gestelde documentatie, bv. de plaatsingsvoorschriften, maar de Innovatie ID Innovation zal verduidelijken of en in welke mate de Goedkeuringsoperator deze controleerde en desgevallend valideerde.

9 Aanvragen van een Innovatie ID Innovation

In de aanvraagformulieren kan de aanvrager aanduiden dat – voordat een technische goedkeuring, ATG, afgeleverd kan worden, de mogelijkheid in overweging genomen wordt dat – van zodra mogelijk – een Innovatie ID Innovation afgeleverd wordt.

Het afleveren van een Innovatie ID Innovation is in principe slechts mogelijk wanneer een prototype beschikbaar is voor toepassing op een bouwplaats (en voor evaluatie door de goedkeuringsoperatoren)³.

De goedkeuringsoperatoren kunnen, n.a.v. een ATG-aanvraag waarbij een Innovatie ID Innovation niet door de aanvrager voorzien werd, de aanvrager alsnog informeren dat – in afwachting van het voldoende volledig zijn van het aanvraagdossier – een Innovatie ID Innovation afgeleverd kan worden.

In overeenstemming met de definitie van ‘innovatie’ (zie bijlage) wordt een voor een andere omgeving vertrouwd, maar voor de BUtgb voorsnog niet behandeld onderwerp ook als ‘innovatief’ beschouwd. Het is dus niet uitgesloten ook voor een eerder ‘traditioneel’ onderwerp⁴, een Innovatie ID Innovation af te leveren. In dergelijk geval zal de Innovatie ID Innovation tekst moeten verduidelijken waarom voor dit instrument gekozen werd.

Niet iedere Innovatie ID Innovation aanvraag kan ontvankelijk verklaard worden. Indien het onderwerp van de aanvraag geen bouwproduct of -proces is, onvoldoende innovatief is en/of de goedkeuringsoperator oordeelt dat het afleveren van een volwaardige technische goedkeuring onmogelijk is, dan zal de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard worden. De aanvrager kan uiteraard een ATG-aanvraag indienen indien het product een bouwproduct is.

Wanneer voor vergelijkbare producten en/of voor vergelijkbare toepassingen al technische goedkeuringen, ATG, werden afgeleverd zal doorgaans geen Innovatie ID Innovation afgeleverd kunnen worden om marktdistortie te vermijden⁵.

Kortom, volgende redenen kunnen aanleiding geven tot een niet-ontvankelijk verklaring om voor product een Innovatie ID Innovation af te leveren:

- Het is geen bouwproduct of proces.
- Het onderwerp wordt als onvoldoende innovatief beschouwd door de BUtgb.
- Er werden voor vergelijkbare onderwerpen al goedkeuringen afgeleverd.

³ De BUtgb is een beoordelingsinstantie en kan slechts betrokken worden wanneer er een fysiek onderwerp beschikbaar is dat geëvalueerd moet worden. Niettemin kunnen de goedkeuringsoperatoren voordien al betrokken worden bij de ontwikkeling van een innovatie. Immers, vaak worden tijdens de ontwikkeling van producten beslissingen genomen m.b.t. de ontwerpcodes waarop ingespeeld moet worden, beslissingen genomen m.b.t. de wijze waarop innovaties op de bouwplaats toegepast worden en proeven uitgevoerd waarvan de resultaten (proefverslagen) slechts gerecupereerd kunnen worden mits deze aan door de goedkeuringsoperatoren gestelde eisen voldoen. Het is daarom aan te bevelen de goedkeuringsoperatoren tijdig te betrekken tijdens het ontwikkelingsproces, zodat op dat ogenblik de gepaste beslissingen genomen kunnen worden.

⁴ Voorbeeld een product bestemd voor het beschermen tegen overstromingen van gebouwen dat tot op heden niet onder technische goedkeuring werd gebracht

⁵ Voorbeeld: Het afleveren van een Innovatie ID Innovation voor een dakdichtingsmembraan bestaande uit een ander materiaal, terwijl er al een hele reeks technische goedkeuringen werd afgeleverd voor dergelijke membranen,

10 Rechten en plichten

10.1 Rechten en plichten van de aanvrager / houder

De houder van de Innovatie ID Innovation mag de tekst ter beschikking stellen aan zijn klanten tijdens de geldigheidstermijn ervan. Van zodra de geldigheidstermijn verstreken is, mag de houder op generlei wijze de tekst ter beschikking stellen van (potentiële) klanten, of ernaar verwijzen.

De Innovatie ID Innovation tekst mag uitsluitend publiek ter beschikking worden gesteld op voorwaarde dat hij in zijn geheel, zonder enige aanpassing, weglating of toevoeging, wordt aangeboden.

Tijdens de geldigheidstermijn van de Innovatie ID Innovation zal de houder zich onderwerpen aan de bewaking van de overeenstemming van de in de IIDI gedocumenteerde aanspraken en de kwaliteitsbeheersing toevertrouwd aan de Certificatieoperator. Deze bewaking kan, afhankelijk van het referentiekader en de mogelijkheden van de houder op dat moment, de vorm aannemen van bouwplaatsbezoeken, productieplaatsbezoeken, monsternames en beproevingen of een certificatie volgens een toepasselijk certificatiereglement.

De houder ervan zal bovendien op volgende wijze gecontroleerd worden, na aflevering van de Innovatie ID Innovation:

- De houder van een Innovatie ID Innovation zal alle bouwplaatsen waar het onderwerp ervan toegepast wordt aanmelden; en
- De goedkeuringsoperator wordt toegang verleend tot alle bouwplaatsen waar het onderwerp van een Innovatie ID Innovation toegepast wordt; en
- De lijst van referenties waar de innovatie reeds toegepast werd wordt in de Innovatie ID Innovation opgenomen en desgevallend aangevuld.

Door de onvolledigheid van de evaluatie en van het referentiekader, moet het gebruik van de IIDI strikt beperkt worden tot de beschreven toepassing.

10.2 Rechten van de gebruiker

De gebruiker van producten waarvoor een Innovatie ID Innovation werd afgeleverd (architecten, ontwerpers aannemers, bouwheren) bekomt geen rechten door het bestaan van een Innovatie ID Innovation.

De gebruiker zal door het bestaan ervan meer vertrouwen hebben in de waarachtigheid van de door de aanvrager vooropgestelde 'claims' en de technologische geschiktheid van de innovatie.

11 Verantwoordelijkheid van de goedkeuringsoperator

Door het afleveren van een Innovatie ID Innovation wordt de goedkeuringsoperator verantwoordelijk voor de pertinentie van het uitgevoerde onderzoek en het resultaat ervan, de bevestiging dat een claim gerechtvaardigd is. De houder ervan behoudt de volledige verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor het in de Innovatie ID Innovation behandelde onderwerp.

Net zoals een volwaardige technische goedkeuring, ATG, en een Beperkte technische goedkeuring zal een Innovatie ID Innovation gepubliceerd worden door de BUtgb, om aan te geven dat het vereiste proces gevolgd werd, de goedkeuringsoperator over de vereiste technische deskundigheid beschikt en aan de vormelijke eisen voldaan werd, maar de verantwoordelijkheid voor de inhoud ervan ligt bij de goedkeuringsoperator.

12 Kennis en bekwaamheid om innovaties te behandelen

De goedkeuringsoperatoren verzamelen in de deskundigencommissies, de Uitvoerende bureaus, de nodige deskundigheid om de gebruiksgeschiktheid van bouwproducten en processen binnen hun expertisedomein te kunnen beoordelen. Indien een goedkeuringsoperator oordeelt dat – voor bepaalde aspecten – deze deskundigheid niet aanwezig is, zal binnen of buiten de BUtgb gezocht worden naar onafhankelijke partijen die wel over de nodige deskundigheid beschikken.

De aanvrager kan ook bij zijn aanvraag aangeven of en bij welke externe organisatie technische ondersteuning bekomen werd door de aanvrager tijdens de ontwikkeling van de innovatie. Wanneer de goedkeuringsoperator dit wenselijk of nodig en pertinent acht, kan de operator desbetreffende organisatie bij het goedkeuringsonderzoek betrekken.

Hoewel een aantal goedkeuringsoperatoren beschikt over eigen laboratoria, kan één van de redenen waarom het afleveren van een technische beoordeling tijd vergt, het vinden van een geschikt laboratorium (of gelijkwaardig) zijn. Om de kans hierop te verkleinen zal de aanvrager zelf een laboratorium (of gelijkwaardig) kunnen voorstellen. Het is aan de goedkeuringsoperator om te oordelen of desbetreffend laboratorium in aanmerking komt.

13 Kosten

De aanvrager draagt de kosten eigen aan de procedure, vooraf per dossier door de goedkeuringsoperator(en) vastgelegde tarieven. Deze tarieven dekken geen verplaatsingskosten en geen kosten voor voorbereidende vergaderingen.

14 Geheimhouding en intellectuele eigendomsrechten

Net zoals voor alle andere aanvragen wordt de bescherming van de intellectuele eigendomsrechten verankerd in het BUtgb-reglement. De BUtgb en haar operatoren moeten de vertrouwelijke behandeling van alle dossiers garanderen en kunnen onmogelijk voor ieder dossier afzonderlijk een verbintenis aangaan met de aanvrager.

Annex I: Definitie van innovatie in het kader van de BUtgb

In het kader van de BUtgb zijn innovaties nieuwe of verbeterde

- producten⁶, d.w.z. tastbare goederen waarop eigendomsrechten kunnen worden gevestigd en waarvan de eigendom kan worden overgedragen via markttransacties,
- technieken, d.w.z. processen voor het installeren, uitvoeren, verwerken, monteren, herstellen, vervangen, afbreken/demonteren van de producten en apparatuur of uitrusting die tijdens die processen wordt gebruikt; en
- businessmodellen.

Voorwaarde is dat ze beduidend verschillen van deze die reeds werden geïntroduceerd en geïmplementeerd in de Belgische/Europese bouwsector en waarmee de BUtgb en haar goedkeuringsoperatoren reeds geconfronteerd werden.

De minimumeis voor een innovatie is dat het product, de techniek of het businessmodel één of meerdere kenmerken of functionaliteiten moet hebben die beduidend verschillen van de eerder door de sector aangeboden of gebruikte producten of technieken en deze kenmerken dienen relevant te zijn voor de gebruikers.

Productinnovaties:

- moeten beduidende verbeteringen opleveren aan een of meer eigenschappen, prestaties of functionaliteiten. Dit omvat de toevoeging van nieuwe functies, of verbeteringen aan bestaande functies of programma's ter ondersteuning van gebruikers. Relevante functionele kenmerken zijn onder meer kwaliteit (bijvoorbeeld kleinere toleranties), technische prestaties of eigenschappen, betrouwbaarheid, duurzaamheid, circulariteit en praktische en economische efficiëntie tijdens het gebruik.
- hoeven niet alle functies of prestaties te verbeteren. Een verbetering of toevoeging van een nieuwe functie kan ook gepaard gaan met het wegvallen van andere functies of een afname van sommige prestaties. Voor technische goedkeuringsbehoeften omvatten relevante kenmerken geen financiële kenmerken zoals betaalbaarheid en financieel gemak.
- kunnen gebruik maken van nieuwe kennis of technologieën of gebaseerd zijn op nieuwe toepassingen of combinaties van bestaande kennis of technologieën.
- kunnen een ondersteunend initiatief voor ontwerp, installatie, uitvoering, verwerking of montage, onderhoud of reparatie vereisen.
- zijn niet noodzakelijk een wereldprimeur, het kan een Europa-eerste of België-eerste of zelfs een sector- of domein-eerste innovatie zijn. Het kan ook een innovatie zijn die wel toegepast wordt in de sector, maar voorheen nog niet door de BUtgb behandeld werd.

In het kader van de BUtgb mag een innovatie niet leiden tot problemen m.b.t. gebruiksgeschiktheid, veiligheid, gezondheid of milieu.

Er zijn geen vereisten met betrekking tot octrooiaanvragen. Een aantal lid-organisaties van de BUtgb kan aanvragers informatie over octrooien verstrekken, om problemen voor aanvragers te voorkomen.

Een innovatie kan het gevolg zijn van een reeks verbeteringen die zijn aangebracht tijdens de geldigheid van de goedkeuring, op voorwaarde dat de som van deze kleine verbeteringen een beduidend verschil in het eindproduct of de techniek oplevert. Goedkeuringshouders moeten de goedkeuringsoperatoren van de BUtgb informeren m.b.t. veranderingen aan de grondstoffen, het productieproces en het product op zich. Deze verbeteringen zullen in principe tijdens de doorlopende beoordeling worden waargenomen en geregistreerd. Indien beduidend, zal een uitbreiding van het technische goedkeuringsdossier moeten worden aangevraagd.

Het concept van een "beduidend" verschil sluit kleine wijzigingen of verbeteringen uit welke tijdens de doorlopende beoordeling worden behandeld en niet resulteren in een uitbreidingsaanvraag.

De grens tussen een verandering die een innovatie is en een verandering die geen innovatie is, is onvermijdelijk subjectief. Op BUtgb-niveau wordt dit door de Uitvoerende bureaus bepaald, tzt. door de deskundigen van de goedkeuringsoperatoren per productfamilie.

⁶ Onder producten worden in deze context ook kits verstaan, tzt. een geheel van tenminste 2 componenten die door een fabrikant in de handel gebracht wordt, met het oog op installatie, uitvoering, verwerking of montage op de bouwplaats. De producten kunnen en worden doorgaans in de handel gebracht als onderdeel van een systeem.

Incrementele innovaties zullen zelden een Innovatie ID Innovation vereisen, tenzij het beduidend verschil een aanpassing van de evaluatiemethode vereist en het afleveren van Technische goedkeuring hierdoor onmogelijk wordt, zonder aanpassing ervan tijdens het goedkeuringsonderzoek. In functie van de situatie kan dit een consultatie van de Gespecialiseerde groep vergen.

Routinematige wijzigingen zijn op zichzelf geen productinnovaties (bijv. zomer-/winterversies van additieven). Productintroductions die slechts kleine esthetische veranderingen met zich meebrengen, zoals een verandering van kleur of een kleine verandering in vorm, voldoen niet aan de eis van een "beduidend verschil" en zijn daarom geen productinnovaties. Tenzij het eenmalige product beduidend andere kenmerken vertoont dan producten die het bedrijf eerder heeft gemaakt, is het geen productinnovatie.

Het eerste gebruik van 'productie op maat' kan echter een businessmodel-innovatie zijn. Een geadverteerd concept dat nog niet bestaat of niet in de praktijk kan worden gebruikt, is in het algemeen geen productinnovatie omdat het niet geïmplementeerd is en dus niet geëvalueerd kan worden.

Annex II: Innovatietypes

De B.U.T.g.b. maakt gebruik van volgende definities:

- **Incrementele (routinematige) innovatie:** Een van de meest voorkomende vormen van innovatie die we kunnen waarnemen, gebruik makend van bestaande technologie binnen een bestaande markt. Het doel ervan is een bestaand aanbod te verbeteren door nieuwe functies toe te voegen, het ontwerp te wijzigen, enz.

Het beste voorbeeld van incrementele innovatie is de smartphonemarkt, waar de meeste innovatie bestaat uit het bijwerken van de hardware, het verbeteren van het ontwerp of het toevoegen van enkele extra functies / camera's / sensoren, enz.

- **Disruptieve innovatie:** Disruptieve innovatie wordt meestal geassocieerd met de toepassing van nieuwe technologieën, processen of disruptieve bedrijfsmodellen in bestaande industrieën. Soms lijken nieuwe technologieën en businessmodellen in het begin inferieur aan bestaande oplossingen, maar na enkele iteraties overtreffen ze bestaande modellen en nemen ze de markt over vanwege de verhoogde efficiëntie van de productie of het gebruik en/of de grotere doeltreffendheid. Het is niet zozeer de technologie zelf die disruptief is, maar eerder de aanwending ervan op bestaande businessmodellen. Disruptieve innovatie heeft het potentieel om te dienen als een significant positieve kracht in alle sectoren en gebieden van de samenleving. Disruptieve innovatie heeft ook het potentieel om traditionele spelers uit de markt te werken.

Voorbeeld: Een dakrandprofiel dat waterdichtingslagen klemt i.p.v. het verkleven van de waterdichtingslagen op het profiel; de opkomst van Amazon (ten koste van boekenwinkels en later videotheken)

- **Architectonische innovatie:** Architectonische innovatie zien we momenteel bij techreuzen als Amazon, Google en vele anderen. Ze nemen hun expertise, technologie en capaciteiten en passen ze toe op een andere markt. Hierdoor kunnen ze nieuwe markten betreden en hun klantenbestand uitbreiden.

Voorbeelden: Velcro toegepast om schroeven te vervangen.

- **Radicale innovatie:** Hoewel dit de stereotiepe manier is waarop de meeste mensen naar innovatie kijken, is ze de zeldzaamste vorm van allemaal. Radicale innovatie omvat het creëren van technologieën, diensten en bedrijfsmodellen die volledig nieuwe markten openen. Radicale innovatie richt zich op impact op de lange termijn en kan bestaan uit het vervangen van bestaande producten, het veranderen van de relatie tussen klanten en leveranciers en het creëren van geheel nieuwe productcategorieën.

Voorbeelden: Het beste voorbeeld van radicale innovatie was de uitvinding van het vliegtuig. Deze radicaal nieuwe technologie opende een nieuwe vorm van reizen, vond een industrie en een geheel nieuwe markt uit.

BUTgb vzw - UBAtc asbl

Belgische Unie voor de technische goedkeuring in de bouw vzw

Union belge pour l'Agrément technique de la construction asbl

Maatschappelijke zetel en kantoren:

Kleine Kloosterstraat 23
1932 Sint-Stevens-Woluwe

Tel. : +32 (0)2 716 44 12
info@butgb-ubatc.be
www.butgb-ubatc.be

BTW : BE 0820.344.539
RPR Brussel

De BUTgb vzw werd aangemeld door de FOD Economie in het kader van Verordening (EU) n°305/2011.

De BUTgb vzw is een goedkeuringsinstituut dat lid is van:

